

PREDSTAVUJEME SLOVENSKÝCH NOŽIAROV: MICHAL ZOZUĽÁK

GOSPODIN PROSCIUTOV

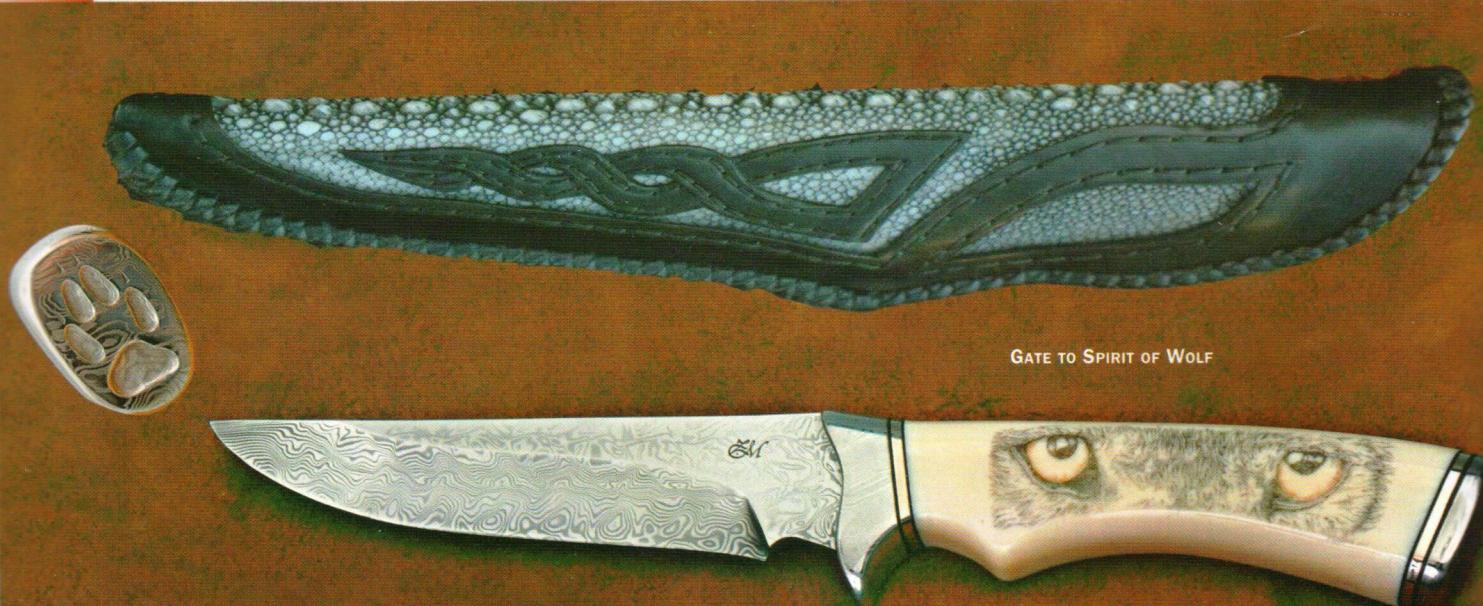
Ing. Michal Zozuľák, ktorého si predstavíme v ďalšom pokračovaní nášho seriálu, je nielen popredným nožiarom, ale vďaka kontaktom na Ukrajinu i ďalšie postsovietiske republiky prvým slovenským dodávateľom, ktorý dopĺňa ponuku českých firiem na čele s pražským JATAGANom najmä o vzácné a exotické nožiarske materiály.

Ing. Michal Zozuľák je pôvodom „východniar“. Narodil sa roku 1969 v dedinke Čertižné v okrese Medzilaborce, ale žije v Šali. Je ženatý a má jednu dcéru. Štúdium v Charkove na Ukrajine, kde získal vysokoškolský diplom polnohospodárskeho inžiniera, predurčilo smerovanie jeho profesionálnej kariéry – pracoval v Šali ako obchodný manažér pre východné trhy. Nadobudnuté manažérske i obchodné skúsenosti a kontakty využíva pri dovoze a distribúcii nožiarskeho materiálu, ktorý ponú-

ka cez internet (www.noziky.sk) i na nožiarskych výstavách, ktorých sa pravidelne zúčastňuje. Možno si u neho kúpiť polotovary na rukoväte zo vzácných driev, perlete, z rohov antilop i vodných byvolov, z parohov (jeleních, losích i iných), kostí (távy, žirafy, medveďa, pštrosa) a mamutoviny (kosti, kla i zuba), ale aj z takého mimoriadneho materiálu, ako je meteorit. Ponuka aj kože (hovädzie, hadie i jašterie, z raje, moriaka i ďalších exotických zvierat), ocel' na čepele i hotové bronzové kovania, rôzne ozdoby a výrobky z kože, prívesky z kostí exotických zvierat i mamutoviny, ako aj špeciálne nite, nity, drobné ozdobné prvky z polodrahokamov a podobne.

Podobne ako v prípade väčsiny nožiarov aj u Michala sa predpoklady pre nožiarstvo vytvorili už v detstve. Rodná obec leží v lone temer nedotknutej prírody pri prameňoch Laborca neďaleko poľských hraníc, takže detské hry inšpirované dobrodružnou literatúrou pre mládež prebiehali prevažne v lese, kde sa bez

GATE TO SPIRIT OF WOLF

nožka neobišiel žiadny chlapec. Ten úplne prvý mu vystružil otec z dreva - o to viac túžil po skutočnom a neskôr aj vlastnoručne vyrobenom noži. V čase dosievania mu učarovala koža. Vyrábal z nej rôzne prívesky, šperkovnice, tašky, puzdrá a podobne. Získal tak osoňné skúsenosti a praktické zručnosti, ktoré sa mu zisťli i v nožiariskom remesle.

Je pozoruhodné, že k rozhodnutiu zaoberať sa nožiarstvom došiel len pred šiestimi rokmi. Samozrejme, začiatky boli ťažké, pretože ani škola, ani zamestnanie mu neposkytli ani len základné zručnosti a znalosti o spracovaní kovového a iného nožarskeho materiálu. Ako úplný laik sa učil najmä metódou „pokus – omyl“ a neraz zažíval krušné chvíle pri bilancovaní neúspechov. Vďaka silnej vôle sa však nevzdal a mal aj šťastnú ruku pri výbere „školiteľov“, ved’ mu radili i pomocnú ruku podali také esá slovenského i českého nožiarstva ako Dušan Bača z Levíc a Pavel Ševeček z Holešova.

Postupne si zriadil vlastnú dielňu s najpotrebnejším vybavením a praxou, štúdiom i kontaktami so skúsenými nožiarmi získaval a ďalej rozvíjal odborné zručnosti a návyky. Vďaka rastúcim znalostiam, skúsenostiam a tvorivému intelektu dospel k poznaniu, že nožiar musí byť nielen dobrý remeselník, ale aj kreatívny tvorca, ba umelec, ktorý musí zákazníka upútať originálnym tvorivým riešením. Každý nôž musí byť niečím jedinečným neopakovateľným, každý má byť originál, musí mať „dušu“! Skôr ako pristúpi k výrobe noža, vytvorí si ho vo vlastnej fantázii. Tvorivo rozvinie požiadavky zákazníka, často ho inšpiruje náhoda či výnimočný materiál, tvar skrytý v dreve či kosti alebo v štruktúre damascénskej ocele. Podľa výslednej predstavy, nosnej myšlienky či „duše“ noža volá a navzájom ladí tvar i materiál a zdobenie originálneho noža, ktorý si skutočne zaslúží vlastný názov – napríklad nôž „Ursus Murtaz“ s dušou medveda. Náročnejšie zdobenie (predovšetkým scrimshaw) však zvy-

ZUBASTIK

HUNTERS

SAMOTÁR

čajne zverí špičkovým odborníkom, akým je napr. Mgr. Andrea Pulišová, manželka nožiaru Vlada Puliša z Kremnice.

Pri takomto náročnom prístupe k nožiarstvu sa zákonite veľmi rýchlo vypracoval na uznávaného majstra nožiaru. Kvalitu jeho tvorby dokazujú napr. nože: „Malý princ“, „Jesenná búrka“, „Scarabeus“, „Spev mora“, „Magic eyes“, „Attack and Defence“, „Gate to spirit of Wolf“, „Ursus Murtaz“ a iné. Ku každému prikladá certifikát „kvality a pôvodu“, ktorý deklaruje parametre ocele na čepeli (najmä tvrdosť), materiál použitý na rukoväť i spôsob (autora) zdobenia.

Ing. Michal Zozulák používa najkvalitnejší dostupný materiál. Čepele nožov vyrába predovšetkým brúsením z nehrdzavejúcich ocelí (napr. z ocelí vyrobených práškovou metalurgiou - švédska RWL34, ELMEX), zo švédskej damascénskej ocele (DAMASTE-

EL) i z uhlíkových damascénskych ocelí našich výrobcov (V. Pu-liš, L. Šanta - Lasky a iní).

Popri svojpomocne vyrobenej kaliacej peci, kde tepelne spracováva čepele nožov, má v dobre vybavenej dielni pásové a kotúčové brúsky, magnetickú brúsku „na plocho“, frézu, sústruhy, zváračku, stojanovú vŕtačku, gravírovačky a prístroj na meranie tvrdosti ocele. Jej súčasťou je aj buchar a vyhňa, zatiaľ však vlastnú damascénsku ocel nevyrába, ale je len otázkou času, kedy vstúpi do exkluzívneho klubu slovenských nožiarov -kováčov.

Na kovania používa nehrdzavejúcu ocel, mosadz, bronz i iné materiály - často podľa želania zákazníka. Rukoväte vyrába z klasických (paroh, kost, drevo, rohovina), ale aj mimoriadnych materiálov, ako sú vzácne tropické drevá, mamutovina, kos-

SUMMARY

URSUS MURTAZ

ti exotických zvierat (ťavie, žirafie, medvedie...), kly a podobne. Nosnú myšlienku (dušu či meno) noža rozvíja aj jeho puzdro (materiál, tvar, zdobenie či spôsob spracovania). Ing. Zozuľák si puzdrá vyrába vlastnoručne. Popri bežne dostupnej hovädzej koži používa exkluzívne materiály (hadiu, krokodíliu, pštrosiu, jašteriu kožu...), ktoré zdobí a dotvára vzácnymi kameňmi, skamenelinami, mamutovinou a podobne. Pre skutočne exkluzívne nože vyrába ozdobné drevené kazety, prípadne stojany, na ktorých sú uložené.

Ing. Zozuľák sa pravidelne zúčastňuje nožiariskych výstav v Bratislave i v Košiciach (od minulého roka aj vo Svätom Antone) a odniesol si nemálo významných ocenení. Napríklad prvé miesto na výstave „Poľovník - a lesník“ v Košiciach v roku 2009 za malú dýku s rúčkou z austrálskej šíšky bangzie, víťazstvo v kategó-

rii zdobené pol'ovnícke nože na Dňoch Svätého Huberta vo Svätom Antone v roku 2011 za nôž „Ursus Murtaz“ a prvé miesto v kategórii zdobené pol'ovnícke nože za nôž „Gate to Spirit of Wolf“ (Brána do duše vlka) na výstave v Košiciach v roku 2011. Svoje nožiariske výrobky Ing. Michal Zozuľák signuje iniciálkami svojho mena „ZM“.

Na záver prajeme nožiarovi a dodávateľovi nožiariskeho materiálu Ing. Michalovi Zozuľákovi veľa tvorivých nápadov, bohaté zdroje exkluzívnych materiálov a predovšetkým dobré zdravie a rodinnú pohodu.

Text a foto: Ing. Alojz Drábek

Nožiarstvo

SCARABEUS

